

ТМ	Г. XXIX	Бр. 3	Стр. 447 - 448	Ниш	јул - септембар	2005.
----	---------	-------	----------------	-----	-----------------	-------

Приказ дела
Примљено: 13.04.2005.

Татјана Радић

СОЛИДАН УВОД У СОЦИОЛОГИЈУ РЕЛИГИЈЕ*

Ово је књига чији саджај највише служи антрополозима, али и социолозима. Аутор, који је виши предавач на Студијској групи за социологију на Универзитету у Редингу, са поштовањем упућује на етнологе какви су Малиновски, Еванс-Причард, Лич, Спиро, Фирт, Герц, Тарнер, Редклиф-Браун. Више пута показује да су антрополози произвели компаративни материјал за проучавање утицајних теоретичара као што су Фројд, Маркс, Диркем или Вебер, или нешто савременији научници Старк и Бејнбриц. У свом завршном параграфу још једном истиче "да не може постојати замена за компаративну студију" и антрополозима саветује да започну "производњу" таквог посла. Он у најмању руку има намеру да пољуља површне границе које су постављене између социологије и антропологије религије. Обе дисциплине упућују на централну литературу која је део читавог текста, а такође је освежавајуће видети два тела материјала (грађе) која су тако добро спојена.

Друга ствар која краси књигу јесте и њено лако и разумљиво читање. Хамилтон користи технику кратких поглавља како би нас упознао са теоретичарем, лоцирао га/љу у теоријску струју и на крају нам даје језгровит резиме главних критика сваког аутора или саме теорије. Ово му дозвољава да прикаже главну струју мишљења о религији коју он означава као емотивну, интелектуалну, социолошку, функционалистичку или значењску теорију, као што и подједнако добро илуструје поменуте теорије користећи појединачне феномене какви су магија, миленаризам, табуи и ритуали, секте и култови, етницитет и секуларизација. У целој књизи постоји осамнаест поглавља који читаоцу дозвољавају да прође и усвоји многе приступе изложене у тексту. На крају књиге интересантно је прочитати Хамилтонов закључак да ниједна теорија није потпуно задовољавајућа, да је место теорије у социологији религије још увек неразвијено, и да је веома мало до сада урађено у прихватању теоријских приступа, али и у разумевању озбиљности питања.

Садржај књиге је унапредио дисциплину у три правца. Аутор велику пажњу поклања писању Старка и Бејнбрица него било ком другом теоретичару у књизи. Они нуде, како Хамилтон примећује, дедуктивну теорију религије која потиче из опште теорије људског делања (која се умногоме ослања на теорију размене) која је састављена из малог броја аксиома и великог броја претпоставки. На овом месту текст намерава да се ексклузивно фоку-

* Malkom Hamilton, *Sociologija religije*, Klio, Beograd, 2003.

сира на хришћанство и његово "западњаштво", британску и америчку верзију тог питања. Дискусија о секуларизацији, као и о сектама и култовима, значајно је обогаћена упућивањем на трендове муслимана, Хиндуса, Раста-фаријанаца, Умбанде и сл. Исламу и хиндуизму није дата превелика пажња, али је студија о будизму била важан пример. Хамилтон је критичнији према Старку и Бејнбрицу него према другим теоретичарима, па чак ни не упућује на њихове идеје у закључку. Како истиче, њихове дедукције често су базиране пре на претпоставкама о томе у шта други људи верују него на пажљиво разматрање личних верзија верујућих и учесника. По оваквом начину гледања Хамилтон пажњу усмерава на антрополошки допринос, поготово на посматрање са учествовањем у малим, обично сеоским, заједницама и на традиције које нису хришћанске. Такође је додао да антрополози могу допринети европским и америчким друштвима, без обзира да ли су хришћанска или не. Сама књига и оно што је на самом крају понуђено, повећи списак коришћене литературе и индекс појмова, добар су увод у студиозније и дубље бављење како целом дисциплином тако и појединачним струјама. Још је потребно навести да је ово добар ауторов увод у његову другу књигу *Социологија и светске религије* која код нас, наравно, још није преведена. И на *Социологију религије* чекали смо осам година од првог и две године од другог издања. Надајмо се да наши истраживачи неће толико дуго чекати на превод Хамилтонове нове књиге из ове области.